

בבית המשפט העליון בירושלים

עש"ם 7111/02

עש"ם 7789/02

עש"ם 8291/02

בפני : כבוד השופטת ד' ביניש

המערערת בעש"מ 7111/02
ובעש"מ 7789/02 והמשיבה
בעש"מ 8291/02 :

נציבות שירות המדינה

נ ג ד

המשיב בעש"מ 7111/02
והמערער בעש"מ 8291/02 :

יאיר אשואל

המשיב בעש"מ 7789/02 :

גבריאל כהן

ערעור על גזר דינו של בית הדין למשמעת של עובדי
המדינה בתיק בד"מ 71/02 מיום 10.7.02 שניתן על
ידי כבוד השופטים : אב"ד – עו"ד י' תלרז ; גב' ר'
פנצ'ר ומר ש' בן מיור

ערעור על גזר דינו של בית הדין למשמעת של עובדי
המדינה בתיק בד"מ 49/02 מיום 31.7.02 שניתן על
ידי כבוד השופטים : אב"ד – עו"ד י' תלרז ; גב' א'
בנדל ומר ש' ויצנר

תאריך הישיבה : כ"ג בחשון התשס"ג (29.10.2002)

בשם המערערת בעש"מ
7111/02 ובעש"מ 7789/02
והמשיבה בעש"מ 8291/02 :

עו"ד אורי כרמל

בשם המשיב בעש"מ 7111/02
והמערער בעש"מ 8291/02 :

עו"ד שמעון אשואל

בשם המשיב בעש"מ 7789/02 :

עו"ד פרופ' דוד ליבאי

פסק-דין

1. בפניי שלושה ערעורים הנוגעים למידתם של אמצעי המשמעת שהוטלו בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה. הסוגיה המשותפת לערעורים היא שליפת מידע רגיש המצוי במאגרי המידע של הרשויות הציבוריות שלא לצרכי עבודה. לבקשת המדינה נשמעו הערעורים במאוחד, וזאת נוכח הצורך בקביעת מדיניות עונשית בסוג זה של עבירות.

עש"ם 7789/02 – רקע עובדתי

2. נגד המשיב בעש"ם 7789/02, גבריאל כהן (להלן – "כהן"), הוגש כתב אישום לבית משפט השלום בחיפה, שייחס לו עבירה של הפרת אמונים, עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וכן עבירה של פגיעה בפרטיות, עבירה לפי סעיף 5 + סעיף 2(7) ו-2(9) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן – "חוק הגנת הפרטיות"). לפי המתואר בכתב האישום, כהן, שהיה בזמן הרלוונטי רכז החקירות של המוסד לביטוח לאומי בסניפי נהריה, עכו וכרמיאל, נתבקש על-ידי שי שווגר (להלן – "שווגר"), שהתמחה כחוקר פרטי, להעביר לו מידע ממחשבי הביטוח הלאומי, וזאת כדי לקדם את חקירותיו הפרטיות של שווגר. כהן הסכים לבקשה זו, והעביר לשווגר מידע אודות עשרות אנשים, וזאת בידיעה כי שווגר יעשה שימוש במידע לצורך העברתו לאחרים, ולצרכי עבודתו כחוקר פרטי. בתאריך 14.6.01 הודה כהן בעובדות כתב האישום, וכיום 25.11.01 נגזר דינו והוא נדון לעונש של 290 שעות של"צ, קנס בסך 3,000 ₪ ושישה חודשי מאסר על-תנאי למשך שנתיים, והתנאי שלא יעבור עבירה מסוג פשע או עבירה זהה לזו בה הורשע.

3. בעקבות ההליך הפלילי הוגשה כנגד כהן תובענה לבית הדין למשמעת של עובדי המדינה. בהסתמך על הרשעתו בהליך הפלילי הואשם כהן בעבירות משמעת לפי

סעיפים 17(3), 17(4) ו-17(6) לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963 (להלן – "חוק המשמעת"). כהן הודה בפרטי כתב התובענה, אך טען כי אין להרשיעו בעבירות משמעת לפי סעיפים 17(4) ו-17(6) לחוק המשמעת.

בהכרעת הדין קבע בית הדין למשמעת כי יש להרשיע את כהן בעבירה של התנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד מדינה, עבירה לפי סעיף 17(3) לחוק המשמעת ובשל הרשעתו בעבירה שיש עמן קלון, עבירה לפי סעיף 17(6) לחוק המשמעת; אך יש לזכותו מעבירה של התנהגות בלתי הוגנת במילוי התפקיד, עבירה לפי סעיף 17(4) לחוק המשמעת. בכאן לגזור את הדין הדגיש בית הדין את היקף ההגנות החוקיות על מאגרי מידע בשירות הציבורי, ואת עמדת הפסיקה ביחס לפגיעה בהגנות אלו. עם זאת, התחשב בית הדין בנסיבותיו האישיות של כהן, בתרומתו לשירות הציבורי ובעיקר הדגיש את העובדה שכהן לא שלח ידו בקופה הציבורית ולא קיבל טובות הנאה אישיות כתוצאה מביצוע העבירה, אלא העביר מידע לשווגר במסגרת הסדר להעברת מידע הדדי בין השניים. משכך, קבע בית הדין כי אין לפטר את כהן מתפקידו, והטיל עליו אמצעי משמעת כמפורט להלן: נזיפה חמורה, הורדה בשתי דרגות למשך שנה והעברה מתפקיד. על החלטה זו של בית הדין הוגש ערעור המדינה שלפניי.

4. בערעורה טענה המדינה כי טעה בית הדין בכך שהקל באמצעי המשמעת שהוטלו על כהן, וכי יש להורות על פיטוריו ופסילתו משירות המדינה עד גיל 60. בא-כוח המדינה, עו"ד כרמל, הדגיש את חומרת העבירה של שליפת פרטים ממאגרי מידע שלא לצורך התפקיד, את מעמדה של הזכות לפרטיות ואת ההגנות הרבות על הפרטיות המצויות בחוקים השונים. עוד הדגיש את החומרה המיוחדת המצויה בנסיבות העבירה שבוצעה – כהן היה בעל מעמד בכיר במשרד והמידע הועבר לגורם חיצוני בידיעה כי ייעשה שימוש במידע זה. בא-כוח המדינה אף טען כי יש לתת משקל לקביעת בית הדין

כי התנהגותו של כהן בהתחשב בנסיבות העבירה מגעת עד כדי קלון, ולכן בית הדין הרשיעו בעבירת משמעת לפי סעיף 17(6) לחוק המשמעת. עוד הפנה בא-כוח המדינה לעמדת הביטוח הלאומי כפי שהוצגה בבית הדין, ולפיה למרות שמדובר בעובד איכותי, נוכח האמון שנפגע לא ניתן להמשיך להעסיקו במוסד לביטוח לאומי.

מנגד טען סניגורו המלומד של כהן כי צדק בית הדין בכך שנמנע מלהטיל על כהן אמצעי משמעת של פיטורין, והסתפק בהטלת אמצעי משמעת פחותים בחומרתם. לטענתו, בערעורים אלה מנסה המדינה לקבוע רף ענישה חדש, שמשמעו הטלת אמצעי משמעת של פיטורין בכל מקרה של שליפה ממאגרי מידע שלא לצורך תפקיד, וזאת בשונה ממקרים קודמים בהם לא הוטל אמצעי המשמעת של פיטורין על נאשמים, אלא הסתפקו בענישה קלה יותר. עוד טען בא-כוחו של כהן כי מרשו לא פגע באמון שניתן בו, אלא כשל בסטייה מהנהלים, וזאת מכיוון שהעביר את המידע במסגרת החלפת מידע עם שווגר מבלי לקבל אישור מהגורם המוסמך. העברת המידע בוצעה על מנת לקבל מידע אחר לצרכי חקירותיו ולא על מנת לקבל טובת הנאה אישית כלשהי. לסיכום טען כי יש להתחשב בנסיבותיו האישיות של כהן, וביניהן עדויות האופי שנשמעו בבית הדין וכן שירותו המסור בתפקידים שונים בשירות המדינה, שנמשך למעלה מ-33 שנים.

עש"ם 7111/02, עש"ם 8291/02 – רקע עובדתי

5. נגד המשיב בעש"ם 7111/02 הוא המערער בעש"ם 8291/02, יאיר אשואל (להלן – "אשואל"), הוגש כתב תובענה לבית הדין למשמעת של עובדי המדינה. לפי המפורט בכתב התובענה בין השנים 1998-2002 שימש אשואל כחוקר וכמבקר חשבונות בכיר ביחידת המודיעין הארצית של אגף המכס ומע"מ. במהלך התקופה האמורה שלף אשואל בהזדמנויות שונות כ-160 שליפות מידע מהמאגר הממוחשב

אודות קרובי משפחה, חברים ועוד, וזאת שלא לצרכי עבודתו. בתאריך 2.7.02 הודה אשואל בפני בית הדין בפרטי התובענה ובאישומיה, ועל יסוד הודאה זו הורשע בעבירות משמעת לפי סעיפים 17(1), 17(2) ו-17(3) לחוק המשמעת.

6. בבואו לגזור את דינו של אשואל זקף בית הדין לחובתו את ההיקף הניכר של המידע שנשלף שלא לצורך התפקיד, את החומרה המיוחדת של שימוש לרעה במאגרי מידע, את הפגיעה הקשה בקורבנות העבירה, וכן את העובדה שאשואל ידע בפועל כי הוא מבצע מעשה אסור. מאידך גיסא, הדגיש בית הדין את העובדה כי המידע לא הועבר לגורם חיצוני וכן הדגיש את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של אשואל. בית הדין אף נתן את דעתו לעמדת המשרד שגרסה כי מדובר בעובד איכותי שאין באמתחתו עבירות משמעת קודמות, ולפיכך נמנע המשרד מלדרוש את פיטוריו של אשואל. בהתחשב בכל האמור לעיל החליט בית הדין להקל עם אשואל ולא להורות על פיטוריו ממקום עבודתו, והסתפק בהטלת אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה, הורדה בשתי דרגות למשך שנה והעברה לתפקיד אחר במשרד האוצר. על גזר דין זה הוגש ערעור המדינה וערעורו של אשואל המונחים בפניי.

7. בהודעת הערעור ובטיעונו בפניי טען בא-כוח המדינה כי טעה בית הדין בכך שהקל עם אשואל בהטילו את אמצעי המשמעת האמורים, וכי יש להחמיר עמו ולהורות על פיטוריו של אשואל משירות המדינה. בא-כוח המדינה חזר על טענותיו הכלליות שהוזכרו לעיל בעניינו של כהן, וביניהן הדגיש את החומרה המיוחדת הקיימת בעבירות של שליפת מידע שלא לצורך תפקיד, ואת הפגיעה החמורה בקורבנות שלגביהם נשלף המידע. עוד טען כי אמנם במקרה של כהן קיימת חומרה מיוחדת בכך שכהן העביר את המידע לצד שלישי, אולם גם בעניינו של אשואל קיימת חומרה מיוחדת, וזו באה לידי ביטוי בהיקף החרוג של שליפת המידע ואורך התקופה שבה בוצעו העבירות האמורות. בא-כוח המדינה אף בחר להדגיש את קביעת בית הדין כי אשואל היה מודע לכך שהוא

מבצע מעשה אסור, וכן הדגיש כי חלק מהמידע לא נשלף בשל סקרנות גרידא, אלא נשלף לצורך שימושו הפרטי של אשואל ולגבי נישומים שהיה לו עניין בקבלת המידע אודותם. לסיכום טען בא-כוח המדינה כי טעה בית הדין בכך שייחס משקל רב מדי לעמדת המשרד בעניינו של אשואל, וכן ייחס משקל רב מדי לטענה כי אשואל ביצע את העבירות בתחילת דרכו בשירות המדינה.

מנגד טען בא-כוחו של אשואל כי טעה בית הדין בכך שהחמיר עם מרשו יתר על המידה, וביקש להקל באמצעי המשמעת שהוטלו עליו. לטענתו אמצעי המשמעת שהוטלו על מרשו חמורים ביחס לאמצעי המשמעת שהוטלו במקרים אחרים בהם נסיבות העבירה היו חמורות יותר. עוד טען כי בית הדין לא נתן משקל מספיק לנסיבות המיוחדות במקרה זה, וביניהן – העובדה שנגרם לאשואל נזק אישי ומקצועי כבד בכך שנמנע ממנו להתמנות לתפקיד עוזר מנכ"ל, העובדה שהודה באופן מייד, העובדה שעיקר השליפות בוצעו בשנת עבודתו הראשונה עת היה בתחילת דרכו המקצועית והעובדה שבעת ביצוע העבירות נשא אשואל בתפקיד זוטר יחסית במקום עבודתו. עוד הדגיש את נסיבותיו הכלכליות והמשפחתיות של אשואל, וכן את העובדה כי השליפות לא נמסרו לגורם חיצוני, אלא נועדו לסיפוק סקרנות בלבד.

דיון

8. השאלה העיקרית העולה מערעורים אלה היא מהו האמצעי המשמעתי הראוי בתגובה לשימוש פסול במאגרי מידע.

סוגיה זו יש לבחון על-פי התכלית העומדת בבסיס הדין המשמעתי. כבר נקבע בפסיקתנו פעמים רבות כי קיים הבדל מהותי בין הדין הפלילי לבין הדין המשמעתי. בשונה מהענישה בדין הפלילי עיקר התכלית של הדין המשמעתי היא הגנה על רמת

השירות הציבורי, והגנה זו מתמקדת בשמירה על תדמיתו הראוייה ועל תפקודו היעיל של השירות הציבורי, וכך נאמר מפי השופט זמיר בעש"ם 5282/98 מדינת ישראל נ' כתב, פ"ד נב(5) 87, 93:

"המשקל שראוי לייחס לנסיבות שבהן בוצעה העבירה הפלילית, וכן גם המשקל שיש לייחס לנסיבות האישיות של הנאשם, פוחת בדין המשמעת. בדין המשמעת, אמצעי המשמעת אמור לשמש אמצעי מניעה יותר מאשר אמצעי ענישה: התכלית העיקרית של אמצעי המשמעת היא, כאמור, למנוע פגיעה משמעותית בתפקוד של שירות המדינה או בתדמית של שירות זה, שכן תדמית ראויה היא תנאי הכרחי לפעילות תקינה של השירות" (כן ראו לעניין זה: בג"צ 13/57 צמוקין נ' בית הדין המשמעתי לעובדי המדינה, פ"ד יא 856; עש"ם 356/96 פלוני נ' נציבות שירות המדינה (לא פורסם); עש"ם 917/99 מדינת ישראל נ' חמזה, פ"ד נג(3) 77).

כאמור, שמירה על תדמית ראויה של השירות הציבורי מהווה תנאי הכרחי לשמירה על תפקוד נאות של שירות זה. בנוסף לשמירה קפדנית על תדמית השירות, נועד ההליך המשמעתי למנוע פגיעה בתפקוד שירות המדינה; אשר על כן בבוא להטיל אמצעי משמעת יבחן בית הדין, בין היתר, האם אמצעי המשמעת המוטלים יוצרים הרתעה מספקת בקרב עובדי המדינה, כן יבחן האם די באמצעי המשמעת האמורים כדי להשיב על כנו את אמון הציבור במערכת השירות הציבורי, המהווה אף הוא תנאי הכרחי לתפקודו של השירות. בבוא בית הדין לגזור דינו של נאשם בעבירה משמעתית אין הוא מתייחס לאמצעי המשמעת כאל עונש גרידא, שכן עליו לבחון מהו האמצעי ההולם את התכליות האמורות של הדין המשמעתי.

העבירות המשמעטיות של שליפת מידע ממאגרים שלא לצורכי התפקיד יוצרות פגיעה קשה בתדמיתו של שירות המדינה. צא וחשוב מה מידת הפגיעה הצפויה לכל אדם מהישוב, שעה שמידע אישי אודותיו, שנאסף על-ידי אורגנים של השירות הציבורי לצרכי תפקידם, מועבר בשוק המידע כמוצר, ועלול להגיע לרשות הרבים ואולי לשמש

את יריביו האישיים ומתחריו העסקיים של אותו אדם. בנוסף לפגיעה זו בתדמיתו של שירות המדינה נפגע אמונו של הציבור בשירות זה. לעניין חשיבות אמון הציבור ברשויות אין לנו אלא לשוות לנגד עינינו את הדברים שנאמרו בבג"צ 6163/92 אייזנברג נ' שר הבינוי והשיכון, פ"ד מז(2) 262, 229 :

"בלא אמון הציבור ברשויות הציבור יעמדו הרשויות ככלי ריק. אמון הציבור הוא המשענת של רשויות הציבור, והוא מאפשר להן למלא את תפקידן".

זאת ועוד, בעקבות הפגיעה באמון הציבור, עלולים אזרחים להימנע מלשתף פעולה עם הרשויות, ולסרב להעביר להן מידע או לנסות להתחמק ממסירתו, בידיעה שמאגרי המידע הציבוריים פרוצים. פגיעה כזו באמון עלולה להוביל גם לפגיעה קשה בתפקוד השירות הציבורי. יש גם להביא בחשבון כי תופעה זו של שימוש לרעה במאגרי המידע השלטוניים נושאת עמה פוטנציאל התפשטות, ואם טרם הפכה לנפוצה ומקובלת, עלולה היא להפוך לתופעה רווחת בשירות הציבורי. הקלות הרבה בה ניתן להשיג את המידע, והפיתויים הרבים הכרוכים באפשרות להשיג מידע ולהפיצו, מחייבים להציב מנגד אמצעי מרתיע.

9. בבואנו לבחון את חומרתן של העבירות הכרוכות בשימוש לרעה במאגרי מידע, עלינו לשוות לנגד עינינו כי ההגנה על פרטיותו של אדם זכתה למעמד חוקתי עם חקיקת סעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, וכן כי אף לפני חקיקת חוק היסוד זכתה פרטיותו של האדם להגנה אשר באה לידי ביטוי בחוק הגנת הפרטיות. חשיבות המגמה של ההגנה על הזכות לפרטיות אף באה לידי ביטוי בהחמרת הענישה הקבועה בחוק עם תיקונו בשנת 1996. כדי לבטא את חשיבות ההגנה על הזכות לפרטיות בקרב עובדי השירות הציבורי הנגישים מאד למאגרי מידע, נקבעו גם הוראות שונות בתקשי"ר, שהדגישו את ההגנה המיוחדת הניתנת לנתונים במאגרי מידע של הרשויות.

הוראות אלה פורטו בגזרי הדין של בית הדין למשמעת, עליהם נסבו הערעורים שלפניי. על חומרתה של הפגיעה בזכות לפרטיות בשל הנזק שנגרם לתפקודו של שירות המדינה ובשל הנזק הנגרם לאזרח התמים ש"זכה" למעקב אינטימי המבוצע על-ידי עובד מדינה שלא במסגרת תפקידו, עמדתי בעש"ם 6348/01 בן דוד נ' נציב שירות המדינה, פ"ד נו(2)

: 923, 918

"ההישגים הטכנולוגיים של העידן המודרני הביאו עמם כתוצאה לוואי אפשרויות נרחבות לפגיעה בפרטיות. מאגרי המידע המצויים בידי הרשויות, בכלל, ובידי מס הכנסה, בפרט, נותנים בידי עובדי הציבור שיש להם גישה אליהם יכולת ועוצמה לאסוף מידע רב על כל אדם מהציבור בישראל בכל היבט מתחומי חייו. חזונו האפוקליפטי של ג'ורג' אורוול בדבר 'האח הגדול' עלול על נקלה להפוך למציאות חיים אם לא ייושמו הגבולות לנגישות למאגרים ולשימוש בהם מעבר למטרה המוגבלת שלשמה ניתנה הסמכות למופקדים על מאגרי המידע".

10. המסקנה העולה מכל האמור היא שיש ממש בטענותיו של בא-כוח המדינה לפיה ככלל, מדיניות ענישה ראויה מחייבת להחמיר עם עובד מדינה העובר עבירה של שליפה ממאגרים שלא במסגרת התפקיד, ולהטיל עליו אמצעי משמעת חמורים. תכליות הדין המשמעת, עקרונית הענישה בדין המשמעת ואופיה המיוחד של העבירה הנדונה מחייבים תגובה מניעתית הולמת, אשר תרתיע עובדים אחרים מביצוע אותה עבירה. עם זאת כמובן, גם בענישה בגין עבירות משמעת מן הסוג הנדון, יחולו כללי הענישה האינדיבידואלית המקובלים עלינו. מדרג אמצעי המשמעת יושפע מסוג המעשה ומנסיבות ביצועו, כן יובאו בחשבון נסיבותיו האישיות של העובד ומעמדו ביחידה בה הוא עובד.

בכל הנוגע לחומרתו של המעשה ולקביעת מדרג החומרה של עבירת המשמעת, יש מקום להחמיר במיוחד עם עובד בנסיבות של שליפת מידע מהמאגר והעברתו לגורם חיצוני. כמובן שחמורה במיוחד מסירת המידע לגורם חיצוני עבור תמורה כספית, אך

אין להמעיט מהחומרה שבהעברת המידע לגורם שיכול לעשות בו שימוש, אף אם העברת המידע היתה ללא תמורה. בין יתר הנסיבות לחומרה, יש לשקול גם את היקף מעשי שליפת המידע, תכליתם והשימוש שעשה בהם העובד. ככלל, ועל דרך העיקרון ניתן לקבוע כי כאשר מדובר בשליפת מידע שיטתית ובמיוחד כאשר השליפה נועדה למסירת המידע לגורם חיצוני בנסיבות בהן המסירה אינה חד-פעמית, מן הראוי לשקול להטיל על העובד אמצעי משמעת של פיטורין. על רקע עקרונות אלה, בחנתי את הערעורים שלפניי.

עש"ם 7789/02

11. כאמור, בית הדין למשמעת הטיל על כהן את אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה, הורדה בשתי דרגות למשך שנה והעברה מתפקיד. המדינה בערעורה טוענת כי יש להטיל על כהן אמצעי משמעת חמורים יותר, להורות על פיטוריו משירות המדינה, וכן להורות על פסילתו משירות המדינה עד גיל 60. לטענת בא-כוח המדינה הפסילה משירות המדינה הכרחית היא על מנת שכהן לא יזכה ב"פרישה מוקדמת", ויקבל גמלה מיד עם פיטוריו, דבר שעובד ישר דרך מן השורה אינו זכאי לו. לטענתו, בכך ייפגע המסר ההרתעתי שאמור להיות מועבר על-ידי הדין המשמעת.

על-פי אמות המידה שמנינו לעיל, מתקיימות בענייניו של כהן נסיבות חמורות במיוחד. במשך תקופה ארוכה במהלך שנת 1999, העביר כהן מידע לגורם חיצוני, בידיעה שאותו חוקר פרטי יעשה במידע שימוש לקידום אינטרסים פרטיים. המידע כלל פרטים אישיים, תעודות זהות, כתובות, פרטי רכב, יציאות ונסיעות לחו"ל, מקומות עבודה, זמן העסקה ועוד. עוד יש להדגיש כי בשעת ביצוע העבירות נשא כהן בתפקיד בכיר של רכז החקירות של הביטוח הלאומי בסניפי הערים נהריה, עכו וכרמיאל, ומתוקף תפקידו הייתה מוטלת עליו אחריות כבדה יותר מאשר זו המוטלת על עובד מן

השורה. מדובר בעובד בעל סמכויות חקירה שאחרים נושאים עיניהם להתנהגותו. אמנם מנגד עומדות לזכותו של כהן נסיבותיו האישיות ועברו המקצועי החיובי, כפי שהוצגו על-ידי בא-כוחו. בית הדין למשמעת שקל בגזר דינו את כל הנסיבות לחומרה ולקולה, לא נעלמו מעיניו ההלכות שיצאו מלפני בית משפט זה בכל הנוגע לחומרת העבירות מן הסוג שהמערער הורשע בהן, אף-על-פי-כן ראה ליתן משקל רב לנסיבותיו האישיות של כהן ולתרומתו בעבר. בסופו של שקלא וטריא, לא ראה בית הדין להיעתר לבקשת הפיטורין שביקשה התביעה. נראה כי בהכרעה זו לא נתן בית הדין את המשקל הראוי לעקרונות שהוא עצמו עמד עליהם. תכליות הדין המשמעת מחייבות במקרה של עובד בכיר, שביצע עבירות מן הסוג שהמערער הורשע בהן, החמרה הבאה לידי ביטוי בהטלת אמצעי משמעת של פיטורין. יש לקבל אף את עמדת המדינה בשאלת הפסילה משירות, וזאת על מנת להבטיח שהמסר היוצא מהמערכת המשמעתית יהיה חד-משמעי, ברור ומרתיע.

אשר על כן דין הערעור בהליך עש"ם 7789/02 להתקבל כמובן זה שכהן יפוטל לאלתר, אך תקופת הפסילה מלשרת בשירות המדינה תועמד על חמש שנים.

עש"ם 8291/02, 7111/02

12. כאמור, בית הדין למשמעת הטיל על אשואל את אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה, הורדה בשתי דרגות למשך שנה והעברה מתפקידו באגף המודיעין של המכס. המדינה בערעורה טוענת כי יש להחמיר באמצעי המשמעת, ולהטיל על אשואל עונש של פיטורין. מנגד, טען אשואל בערעורו כי יש להקל באמצעי המשמעת שנגזרו עליו.

בעניינו של אשואל קיימות נסיבות המטות את הכף לקולה. על אף ההיקף הרחב של שליפות המידע, אשואל לא העביר את המידע לגורמים מחוץ לשירות המדינה, והוא אף נשא בתפקיד זוטר יחסית בשירות המדינה. עוד יש לשקול לזכותו של אשואל את העובדה שמדובר באדם צעיר המצוי בראשית דרכו המקצועית. יש אף לתת את הדעת לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות ולעובדה שכבר נפגע בכך שנמנע מינויו לעוזר המנכ"ל. לחומרה יש להביא בחשבון את ההיקף הנרחב של שליפות המידע שבוצעו על-ידי אשואל. את שליפות המידע שביצע ניתן לחלק לשלוש קבוצות עיקריות. הקבוצה הראשונה, עניינה שליפות מידע בנוגע לבני משפחתו ובנוגע לאשתו ולבני משפחתה; הקבוצה השנייה, עניינה שליפות מידע בנוגע לחברים ומכרים; ואילו הקבוצה השלישית, עניינה חברות שונות וביניהם מקום עבודתו הקודם, וכן שאילתות לגבי אנשים שלאשואל היה עניין בקבלת מידע אודותם. יודגש כי למרות שהשליפות לא הועברו לגורם חיצוני, הן בוצעו בחלקן לצורך שימוש האישי של אשואל, ולא רק על מנת לספק את סקרנותו. היקף זה של עבירות מלמד על הנזק הכבד שנגרם לקורבנותיו של אשואל. הגם שעונשו של אשואל נוטה לקולה, הרי בשקלי את השיקולים הנוגדים המונחים על כפות המאזניים, נראה כי אין מקום להתערב באמצעי המשמעת שהוטלו עליו.

אשר על כן נדחים שני הערעורים בעניינו - ערעור המדינה בעש"ם 7111/02

וערעורו של אשואל בעש"ם 8291/02.

ניתן היום, י"ח בשבט התשס"ג (21.1.2003).

ש ו פ ט ת